

Napísanie tejto knihy bolo podporené
literárnym štípendijným programom
Medzinárodného vyšehradského fondu

•
• Visegrad Fund

Brána – väznené osoby

„Kedysi, keď bol na slobode, Dantès si často predstavil väzenia preplnené tulákmi, lupičmi a vrahmi, ich odpudzujúcu veselosť a bezuzdné orgie i strašné priateľstvá. Teraz si želal, aby ho dali do niektorého z tých brlohov, aby videl aj iné tváre, nielen bezcitného žalárnik, ktorý nechcel hovoriť.“

Alexandre Dumas: *Gróf Montecristo*

„Jedného dňa ma čakali pred basou. Zaparkoval som a vystúpil. Podišlo ku mne policajné auto. Vystúpili z neho kukláči, schmatli ma, na zem, putá, všetko natvrdo, bum, bum,“ spomína si Maroš Sýkora na šiesty máj 2015. Bolo to poslednýkrát, čo sa chystal vojsť do leopoldovskej väznice ako bachar. Maroš má hlavu ako Bruce Willis, o niečo menšiu medzierku medzi zubami ako Madonna a rozpráva ako kostolník najvernejší miništrant.

Bol štvrtok ráno, keď ho zastavili na parkovisku pred administratívnou budovou väznice, kam osemnásť rokov chodil deň čo deň ako zamestnanec. „Vzali ma na kriminálku, tam sa začalo vyšetrovanie. Povedal som im všetko, po určitý moment,“ rozpomína sa. Keď vo výpovedi nepokračoval, tlačili naňho. „O všetkom vieme, s nami sa hrať nebudeš. Máme satelitné zábery.“

Maroš mlčal, tak vytiahli zbraň najmocnejšieho kalib-
ra. Citové vydieranie.

„Dcéru dvanásť rokov neuvidíš.“

„To prečo?“ opýtal sa policajtov.

„Lebo tak dlho budeš v base.“

„Akých dvanásť rokov?“ provokoval vyšetrovateľov a vi-
del, že sú rozčúlení. „Zákony poznám. Ak mám druhý od-
sek, pôjdem maximálne na desať rokov. Som prvotrestanec
a v tom prípade mám tretinu z hornej sadzby dolu,“ poučal ich.

Zobrali ho do ďalšej miestnosti, nový nátlak. Potom
vytiahli eso z rukáva. Vytlačili fotografiu Marošovho kom-
plicita. Položili ju pred neho a zostali ticho. Maroš sa spýtal,
či ho majú. Oni položili protiotázku: „Čo si myslíš, keď ti
ukazujeme tú fotku?“

Tak s tým išiel von. Priznal sa, a keď zistil, že policajti
nemali nikoho, nebolo mu do smiechu. Príliš ľahké pri-
znanie. Smer väzba.

Táto kniha je o väzňoch a o ľuďoch, ktorí pracujú vo väzni-
ciach. Do knihy vstúpia v rôznych momentoch. Po Marošo-
vi vchádza cez bránu pre väznené osoby ďalšia postava. Od
Ladislava Franka počúvam celkom iný príbeh o tom, ako
sa dostal dnu. Do nitrianskej basy neprišiel triezvy. „Bolo
to 1. júla, pamätám si to ako dneska. Otec mi hovorí: ‚Syn
môj, chod!‘ Viete, 27. júna bolo Ladislava, to som už chcel
ísť, ale vraveli mi: ‚Nechod, Laco, ešte bude Petra a Pavla,
potom pôjdeš.‘ Tak som išiel o niečo neskôr.“ Rozlúčil sa so
svetom bez mreží. Zašiel na tržnicu. Posledná držková, dva
rožky, škatuľka cigariet, pár pív, borovička. Presne o dva-
násť klopil na bránu v Nitre.

Prekvapenie. Strážnici Ladislava nechceli zobrať. „Máte
vypité. Nepridete zajtra, keď sa trošku prespíte?“ Ladislav

na nich len pozrel, odmietnutie nečakal. „Keď teraz odídem,
už sa nevrátim.“ Presvedčil ich. Videli, že je pokojný, tak
ho pustili dnu. Vyzliekol sa, nechali ho sedieť v nástupnej
miestnosti. Čakal. Aj oni čakali. Nevedeli, či nebude vy-
strájať. Obstál. Prišli si poňho. „Došiel som do izby zara-
stený ako stroskotanec. Holil som sa hodinu jednou žiletkou.
Chlapi vraveli: ‚Oho! sa, zajtra príde referent!‘ Ja som ne-
vedel, kto je referent. Pre mňa to všetko bolo nové. Potom
mi povedali: ‚Budeš sa fotiť!‘ Ja, že čo, idem do magazínu?
Že nie, na kartičky. Pozrite, takúto máme. Preukaz vážňa.
Takto som vyzeral, ostrihaný na regrúta.“

„Aké som mal pocity?“ zopakuje Ladislav moju otázku
a tuho sa zamýšľa nad tým, čo cítil pred pár rokmi. „Obava,
rešpekt pred tým, kam idem, prvýkrát do výkonu. Chvíľu
nato mi prišlo na rozum, že neuvidím mamu, ale povedal
som si, čo tu nariekam, chodil som po svete, videl som
ho kus. Potom som si pomyslel, že ak ma zavrú, tak ma aj
pustia. Netreba nariekať.“

Ladislava stretávam počas výkonu trestu. V práci. Se-
díme spolu na jeseň 2021v kancelárii jeho šéfa, máme sú-
kromie. Rozhovor prebieha medzi štyrmi očami. Odstup
dva metre, on s rúskom pod nosom. Statný muž, hnedé oči,
veľmi smutné. „Mám štyridsaťosem rokov, som rovnaký
ročník ako Matovič a Čaputová,“ predstavuje sa. „Mám dve
deti, dcérka mala teraz v apríli osemnásť rokov, chlapec
je už ženatý, dvadsaťštyriročný a už zo mňa spravil deda.“

Ďalší príbeh. Milošov. O tom, ako vošiel do väznice jeden
z tých, ktorým sa hovorí „konopní väzni“, mi porozpráva-
la jeho manželka. Irene Sklenicovej sa o zatýkaní snívalo.
Tri týždne pred zásahom. Déjà vu. Príbeh akcie bol však

v realite horší ako vo sne. Kriminálka prišla za brieždenia. Šiesti, možno siedmi nabúchaní policajti v tričkách a rifliach, oranžová páska na bicepse. Garde im robila sociálna kurátorka a ďalšia žena, kriminalistka. Zastali dve autá, otvorila sa bránka. Irena dojila kravy v stajni. Vozidlá počula, vyšla nazrieť, čo sa deje. „Pýtam sa ich, čo tu robia. Oni: ‚Sme kriminálna polícia! Dcére vravím: ‚Choď zobudiť tati- na! Domová prehliadka a tak ďalej, podpísať papiere. Hneď medzi dvermi mi jeden vyšetrovateľ povedal: ‚O vás záujem nemáme.‘ To ma zobudilo, hoci som bola hore už dávno, teľa nakrmené, kravy podojené. Podľa jeho slov som už tušila, akým smerom to pôjde,“ spomína Irena na priebeh udalostí.

Manžela zobrali a zobrali aj ju. Farmári Bonnie a Clyde. Irena má na policajtov ťažké srdce. Bohorovné správanie im nevie odpustiť. Spomína si, že jeden z nich preliezol k susedovi na pozemok. Upozornila ho, že už nie je u nich a že by tam asi nemal liezť. Vynára sa jej arogantná odpo- ved: „No a čo, môžem si robiť, čo chcem.“ Sociálna kurátor- ka s kriminalistkou chceli vypočúvať ich dcéru. Tínedžer- ku volali do druhej miestnosti. Irena nesúhlasila. „Čo to robíte?“ Odvrkli jej, nech sa nestará. „Ja že sa nemám do toho starať? Dcéra má jedenásť rokov, nemôžete ju vypo- čúvať bez rodičov. Čo si to dovoľujete?“ Vtedy začala kričať.

Ak vás berú do väzby alebo hoci len na nečakaný výsluch a máte rodinu, musíte myslieť na logistiku. Kto sa postará o dieťa, keď zobrali oboch rodičov? Švagor, vraví Irena. Ak nemáte nikoho, smer detský domov. „Okolo obeda nás od- viezli do Dunajskej Stredy. Tam manžela vypočúvali spô- sobom: ‚Ak sa nepriznáte, zatvoríme vám aj manželku.‘ Urobili domovú prehliadku, vykopali rastliny, pozreli auto, dom. V aute našli manželovi ešte dva gramy marihuany.

Mal to pre vlastnú spotrebu. Keď mu dôjdu fénixove slzy a má vyšší tlak alebo ak sa mu zle dýcha, pomôže si. Mal na to aj vaporizér.“

Vyšetrovateľ Irene najskôr povedal, že vo väzbe zostá- va aj ona. „Odovzdajte peniaze, dolu opasok, retiazku.“ Keď si išla vybrať šnúrky z botasiek, policajť jej s úsmevom na tvári oznámil: „Vás prepúšťame. Pomýlil som sa.“

„Dunajskostredská polícia rada ponízuje ženy,“ komen- tuje Irena. „Urobili záznam z výsluchu a okolo pol piatej ma pustili domov. To bolo všetko. Muža si nechali.“

Dramatické zatknutie, dobrovoľné prihlásenie sa pri bráne, policajti, ktorí sa objavajú na farme. Je aj ďalší spôsob, ako vojsť do basy? Áno. Ukázať sa po týždni od odvolacieho súdu. Po Dušanovi C. vyhlásili pátranie.

Priezvisko: Cinkota

Meno: Dušan

Štátna príslušnosť: Slovenská

Bydlisko: Banská Bystrica

Dôvod pátrania: Dodanie do výkonu trestu

Mimoriadne pátranie: Nie

Slovenský herec, ktorého celá generácia pozná po hlase, figuroval v zozname hľadaných osôb dvanásť dní. Overila som si to v starých článkoch, on to vie z hlavy. Presný po- čet dní, počas ktorých sa rozhodovalo o jeho budúcnosti. Posledných dvanásť dní slobody pred šiestimi rokmi basy. Dvanásť dní, keď sa z umelca stal človek hľadaný ozbroje- nými zločkami.

„Môj prvý pocit bol zúfalstvo. Zvažoval som samo- vraždu. Nebol som jej schopný, čakal som, že ma zastrelia